

Bijlage I

Landenonderzoek via de Nederlandse ambassades ter plaatse, naar het beleid gericht op het aantrekken van zelfstandige ondernemers uit andere landen.

Inleiding

Ten behoeve van de nota 'Naar een nieuw zelfstandigenbeleid' is een onderzoek verricht naar het immigratiebeleid in een aantal landen. Via de Nederlandse ambassades ter plaatse is gezocht naar antwoorden op de vragen als: welke criteria worden gehanteerd voor toelating; genieten hoog gekwalificeerde migranten de voorkeur; is er een puntensysteem in gebruik; om welke aantallen gaat het.

Zoals te verwachten was zijn de bevindingen van de ambassades onderling nogal verschillend. Deze landen hebben allemaal een (enigszins) verschillend beleid en veelal ook een enigszins verschillende visie. Uit het verkregen materiaal is gefilterd hetgeen voor deze nota relevant of interessant is; hieronder volgt een bloemlezing.

Australië

Australië wil met het 'Business Skills Program' succesvolle ondernemers aantrekken, vanuit de gedachte dat deze migranten aan het land ten goede komen doordat zij kennis, kapitaal en werkgelegenheid inbrengen en aldus een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de bedrijvigheid en concurrentiekracht van de economie.

De meerderheid van de business skills migranten komt Australië binnen op een voorlopig (tijdelijk) visum dat 4 jaar geldig is. Daarna kan indien men aantoonbaar voldoet aan de criteria een permanente verblijfsvergunning worden aangevraagd. Hoog gekwalificeerde business migranten kunnen via een 'business talent' visum meteen een permanente verblijfsvergunning krijgen; dit zijn echter uitzonderingen.

Om de vestiging van business migranten in bepaalde regio te bevorderen kunnen migranten proberen sponsorship te verkrijgen van lokale overheden.

De visa categorieën van het 'Business Skills Program' zijn:

- **Business Talent**: voor hoog gekwalificeerde ('high calibre') ondernemers die geheel of gedeeltelijk eigenaar van een bedrijf zijn en die al hebben bewezen succesvol te zijn. Verder moeten zij de werkelijke bedoeling hebben een bedrijf te starten in Australië. Ze moeten gesponsord worden door een lokale overheid.
- **Business Skills (provisional)**: een tijdelijk visum voor 4 jaar, voor:
 - *Business Owners*: mensen met ervaring en vermogen, die een werkelijk en realistisch commitment hebben om als manager aan de slag te gaan in een nieuw of bestaand bedrijf;

- *Senior Executives*: werknemers in het hoger management van grote buitenlandse bedrijven;
- *Investors*: succesvolle ondernemers die vermogend zijn en daadwerkelijk willen investeren.

Voor deze categorieën gelden criteria zoals ervaring, al een succesvolle carrière, eigen en/of ondernemingsvermogen, bewezen bedoeling om in Australië een bedrijf te starten dan wel te investeren etc. Sponsoring door een lokale overheid strekt tot aanbeveling. Mensen die een 'Business Skills' visum aanvragen worden getoetst aan een aantal minimum business performance indicatoren zoals omzet van het bedrijf in het thuisland, netto zakelijk vermogen, netto persoonlijk vermogen, alsmede criteria met betrekking tot de taal, leeftijd en business(verleden).

- Business skills (residence): de tweede fase, naar een permanent verblijf in Australië. Aanvragers moeten al een tijdelijk visum hebben, moeten al een minimum periode in Australië hebben gewoond en als zelfstandig ondernemer hebben gewerkt. Deze aanvragers worden aan een puntensysteem onderworpen. De criteria zijn leeftijd, spreken van de taal, tenminste 3 arbeidsplaatsen gecreëerd, vereisten m.b.t. omzet, export, vermogen.

Verder zijn er nog een aantal mogelijkheden voor een tijdelijk langer verblijf.

De uitvoering is in handen van een speciale instantie (DIMIA). Na aankomst wordt de ontwikkeling van de migranten gemonitord, door middel van schriftelijk contact. Als na 3 jaar blijkt dat de migrant geen echte inzet heeft gepleegd, kan zijn visum worden ingetrokken.

In het fiscale jaar 2003/04 werden 5670 visa (inclusief gezinsleden) toegekend op grond van het Business Skills Program. Ongeveer 100 daarvan waren hoog gekwalificeerd (Business Talent). In hetzelfde jaar werden 1183 Permanent Resident Business Skills visa herroepen omdat er geen sprake was van daadwerkelijke inzet om een bedrijf te beginnen.

Canada

Er zijn drie categorieën zakelijke immigranten:

Investeerders: met dit programma wil men ervaren personen en kapitaal aantrekken. Investeerders moeten zakelijke ervaring hebben, een minimum netto vermogen van CDN \$800,000 hebben en CDN \$400,000 investeren. Deze investering moet je betalen aan de Receiver General of Canada, die het vervolgens investeert. Dit geld krijg je terug zonder rente, vijf jaar nadat je een 'permanent resident' bent geworden. Om te testen of je aan alle voorwaarden voldoet wordt je onderworpen aan een assesment op basis van een puntensysteem.

Ondernemers: doel is personen aan te trekken die als eigenaar een bedrijf zullen leiden dat banen creëert en een bijdrage levert aan de economie. Om als ondernemer te worden erkend moet men zakelijke ervaring hebben (d.w.z. aandelen in een bepaald bedrijf hebben gehad) en een netto vermogen van tenminste CDN \$300,000 hebben. Kandidaten moeten binnen 3 jaar als actief manager een Canadees bedrijf leiden dat werk verschaft aan tenminste 1 Canadese ingezetene. Ook hier moet je een minimum aantal punten behalen.

Zelfstandigen: deze moeten de bedoeling en het vermogen hebben om hun eigen werk te creëren. Er wordt van hen verwacht dat zij een bijdrage leveren aan de Canadese cultuur of sport. Een boerderij kopen en managen wordt hieronder begrepen. Men moet genoeg geld hebben om zichzelf en familie te kunnen onderhouden. Je moet wel over ervaring beschikken, dus als je een boerderij wilt beginnen moet je ervaring op dat terrein hebben.

Voor alle drie de categorieën zijn de criteria nauwkeurig omschreven (grensbedragen, aantal uren ervaring e.d.). De applicanten worden onderworpen aan een puntensysteem.

The selection criteria and maximum points allocated are as follows.

Selection Criteria	Maximum Points
Education	25
Experience	35
Age	10
Proficiency in English or French	24
Adaptability	6
TOTAL	100

Important notes

1. Selection is based on the documents provided and the qualities of the applicant, as assessed against the selection criteria. An interview may be required. A visa officer will ask the applicant to explain any ambiguities, inconsistencies, shortcomings or gaps in these documents during the interview.

Er zijn veel programma's van locale overheden om gegadigden te helpen om een onderneming op te zetten.

De website van Canada is helder en toegankelijk. De procedures wekken de indruk zeer zwaar te zijn maar wel rechtvaardig en duidelijk. Al met al ontstaat de indruk dat Canada mensen waar het land wat aan heeft verwelkomt.

In 2002 waren er in Canada 229.058 verzoeken om toelating ('landings'). Het leeuwendeel betrof 'skilled workers' en familie. Er waren 4489 ondernemers, 1901 zelfstandigen en 4651 investeerders. De meeste ondernemers kwamen uit Zuid Korea (22%), Iran (12,6%) en China (9.9%). De meeste zelfstandigen kwamen uit VK (12,9%), Nederland (9.9%) en VS (7.7%).

Verenigde Staten

Er worden twee categorieën zakelijke immigranten onderscheiden:

Immigranten op basis van werk: alle (kennis)werkers. Zij moeten concreet uitzicht op werk hebben of een werkgever die ze sponsort. Aanvragers (zowel werkgevers die een immigrant willen aannemen als potentiële immigranten) moeten vervolgens een afschrikwekkende bureaucratische procedure door. O.a. moet de werkgever een aanvraag doen bij het 'Department of labor's employment'. Het gemakkelijkst krijgen de zgn. 'priority workers' toegang: personen met buitengewone kwaliteiten op het gebied van wetenschap, kunst, zakenleven of sport. In principe kunnen ook gewone 'skilled or professional workers' worden toegelaten. Op de website wordt gewaarschuwd dat het jaren kan duren eer men wordt toegelaten, vanwege een grote 'backlog'.

Bij deze categorie is niet altijd duidelijk of sprake is van werknemers of zelfstandigen. Bijvoorbeeld artsen die zich willen vestigen in bepaalde achterstandsgebieden krijgen een voorrangspositie.

Investeerders: per jaar worden 10.000 immigrantenvisa beschikbaar gesteld voor gekwalificeerde personen die toegang verzoeken op basis van de betrokkenheid bij een nieuwe commerciële onderneming. Van deze visa worden er 5000 bestemd voor een pilot project dat beoogt investeringen in bepaalde regio te bevorderen.

Om te worden erkend als investeerder moet men o.a. minimaal \$1,000,000 (of \$500,000 in gebieden met veel werkloosheid) investeren en tenminste 10 fulltime banen creëren. Om te worden toegelaten als investeerder moet men een bureaucratische procedure door, waarbij men moet bewijzen dat men:

- een nieuwe onderneming begint,
- de vereiste hoeveelheid kapitaal investeert,
- bewijst dat het kapitaal legaal verkregen is,
- het vereiste aantal banen creëert,
- bewijst dat men actief bij de onderneming is betrokken,
- waar van toepassing: dat men de werkgelegenheid creëert in de aangewezen regio.

Gegevens jaarboek immigratiestatistieken: de totale immigratie bedroeg in 2003 705.827. Er waren in 2003 totaal 82.137 'employment based immigrants', waarvan het

merendeel 'priority workers' en kenniswerkers. Niet duidelijk is hoeveel investeerders zijn toegelaten.

Verenigd Koninkrijk

- Vooral het 'Highly Skilled Migrants Programme', 'Innovator Scheme' en 'Business Person scheme' zijn relevant.
- Verschillende routes bieden maatwerk, want vereisten verschillen. Vooral eisen rond minimum-investering en baancreatie zijn bij standaard Business Person Scheme strikt. HSMP (geen baancreatie- en investeringseisen) en Innovator Scheme (investeringseisen minder stringent) bieden voor getalenteerde immigranten eenvoudiger en transparante mogelijkheid om als zelfstandige binnen te komen.
- Met de toetreding van de nieuwe lidstaten tot de EU zal het totaal aantal aanvragen voor zelfstandigen fors verminderen. Eerste indicatie van the Home Office is dat het aantal innovatieve zelfstandigen dat een aanvraag doet onder het HSMP of Innovator Scheme naar schatting per jaar niet hoger is dan 1000. Het gaat dus niet om grote aantallen.
- Controle op de aanvragen gebeurt door Home Office zelf. Eerste indicatie is dat hiermee aantal tientallen personen voor de verschillende schema's gemoeid is. Momenteel zijn 68 personen, in functieniveau variërend van manager tot kopieerkracht, werkzaam voor het HSMP.
- Onder alle schemes is een beroep op de publieke kas uitgesloten. Dan vervalt de verblijfsvergunning. Na vier jaar is het mogelijk een permanente verblijfsvergunning te krijgen. Dan heb je dezelfde rechten als andere Britten.

Highly Skilled Migrants Programme

- Gericht op het aantrekken van de meest getalenteerde derdelanders.
- Staat zowel open voor werknemers als voor zelfstandigen. Zelfstandigen die onder dit programma binnenkomen, zijn niet verplicht een volledig ondernemingsplan voor te leggen. Ook is geen investerings- of baancreatiegarantie vereist.
- Aanvragen worden beoordeeld op basis van een puntensysteem. Criteria zijn kwalificaties, eerdere verdiensten, prestaties in het veld waarin men werkzaam is, werkervaring, leeftijd en verdien capaciteit van de partner.
- Er zijn geen officiële statistieken beschikbaar. Home Office heeft informeel aangegeven dat aantal aanvragen in 2003 7360 bedroeg. In 2004 is dit aantal door het minder stringent maken van de criteria significant gestegen. In statistieken wordt geen onderscheid gemaakt tussen aantal mensen dat als zelfstandige en dat uiteindelijk als werknemer aan de slag gaat. The Home Office geeft echter aan dat zelfstandigen maximaal 20% van het totaal uitmaken. Momenteel zijn 68 personen, in functieniveau variërend van manager tot kopieerkracht, werkzaam voor het HSMP.

Innovator Scheme

- Gericht op ondernemers met nieuwe en innovatieve ideeën die een onderneming in het VK op willen zetten. Is sterk gefocust op wetenschap en technologie (inclusief e-commerce). Belangrijk vereiste is dat je tenminste twee banen moet creëren. Andere vereisten zijn dat je tenminste aandeel van 5% in je onderneming moet hebben, geen beroep op de openbare kas mag doen en je in staat bent je eigen onderneming de eerste 6 maanden te financieren.
- Ook moet je op het vlak van je persoonlijke kenmerken (werk- en ondernemingservaring, ondernemerscapaciteiten, opleidingseisen en referenties), het ondernemingsplan (realistisch, plannen rond management team) en de economische baten (aantal en niveau van gecreëerde banen, creativiteit van onderneming, uitgaven R&D) voldoende punten scoren.
- Aantal aanvragen bedroeg tussen 2000-2003 ongeveer 100. Bij Home Office zijn 3 'caseworkers' werkzaam.

Business Person Scheme

- Gericht op alle ondernemers uit derdelanden.
- Twee belangrijke vereisten: bewijs dat je minimaal 200.000 pond tot je beschikking hebt voor investeringen in VK en tenminste twee banen hebt gecreëerd. Ook moet je aantonen dat je in het VK kunt leven zonder beroep te doen op de publieke kas.
- Totaal aantal aanvragen bedroeg in 2003 24.800. Verreweg het grootste deel daarvan kwam binnen onder een associatieverdrag met de nu tot de EU toetredende landen.

Associatieverdrag Business Person

Door overeenkomst tussen Roemenië, Bulgarije en de EU kunnen zelfstandigen uit deze landen in VK aan de slag, mits onderneming fatsoenlijk is en voldoende winst genereert om de zelfstandige en degenen die van hen afhankelijk zijn van levensonderhoud te voorzien.

Investeerders

Deze route is open voor individuen die tenminste 1 miljoen pond tot hun beschikking hebben, tenminste 750.000 pond willen investeren en de intentie hebben om van het VK hun eerste verblijfplaats te maken.

Duitsland

Zelfstandigen die minstens 1 miljoen euro investeren en minstens 10 arbeidsplaatsen creëren krijgen als regel een verblijfsvergunning. Andere zelfstandigen komen in aanmerking voor een verblijfsvergunning indien sprake is van een groot economisch belang of een speciale regionale behoefte, de activiteiten waarschijnlijk een positief economisch effect zullen hebben en de financiering verzekerd is. De verblijfsvergunning is maximaal 3 jaren geldig en kan nadien worden omgezet in een vestigingsvergunning.

Hoog gekwalificeerde vreemdelingen kunnen direct in het bezit worden gesteld van een vestigingsvergunning. Mee- of nakomende gezinsleden krijgen toegang tot de arbeidsmarkt.

Duitsland wil ook aantrekkelijker worden voor de zgn. hooggekwalificeerden. Als hoog gekwalificeerd worden hier o.a. aangemerkt wetenschappers met speciale kennis van zaken, docenten of wetenschappelijk medewerkers in geëxponeerde functie of specialisten en leidinggevende employés met speciale beroepservaring die een bruto-inkomen verdienen van minstens het dubbele van de zgn. Beitragsbemessungsgrenze van de wettelijke ziektekostenverzekering (in 2005 lag die grens op 46.800 euro). De doelgroep is dan ook beperkter dan die in het Nederlands kabinetsbesluit over kennismigranten. Aan hoog gekwalificeerde migranten wordt (met toestemming van de Bundesagentur für Arbeit) direct een vestigingsvergunning voor onbepaalde tijd verleend. Zij hoeven ook niet over een concrete baan te beschikken.

De vergunningsprocedure wordt vereenvoudigd. De werkvergunning wordt in één beschikking met de verblijfsvergunning door de vreemdelingenautoriteit afgegeven, nadat het arbeidsbestuur intern toestemming heeft verleend (one-stop-government). De Bundesagentur für Arbeit met de beoordeling van de gestelde criteria belast. Voorts is met de invoering van het Zuwanderungsgesetz het Bundesamt für Migration und Flüchtlinge opgericht (Duits IND). Omdat de Bundesagentur für Arbeit zich momenteel in reorganisatie bevindt als gevolg van invoering van de Hartz-IV wetgeving en bovendien de nieuwe immigratiewetgeving eerst sinds 1 januari jl. van kracht is zijn vooralsnog geen gegevens voorhanden over het aantal personeelsleden dat op deze taken wordt ingezet. Hetzelfde geldt voor het Bundesamt für Migration und Flüchtlinge.

Duitsland kent geen puntensysteem. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen gering gekwalificeerden, gekwalificeerden en hoog gekwalificeerden wanneer deze in loondienst in Duitsland willen werken. Deze gradatie geldt niet wanneer zij zich als zelfstandigen wensen te vestigen. In dat geval gelden de hierboven reeds genoemde criteria.

Cijfers over het aantal aanvragen/toegelatenen zijn niet gegeven.

Nieuw-Zeeland

Om in Nieuw-Zeeland te worden toegelaten als ondernemer moet men

- relevante zakelijke ervaring hebben;
- een businessplan hebben waaruit mede de voordelen voor Nieuw-Zeeland blijken (bijv. creatie van werkgelegenheid); uit het plan moet ook kennis van de markt van Nieuw-Zeeland blijken;
- voldoende geld om het bedrijf te financieren alsmede voor het eigen levensonderhoud.

Als men voldoet krijgt men een 'long term business visa'. Er zijn geen aparte criteria voor hoog gekwalificeerde migranten. Er is geen puntensysteem.

In het financieel jaar 2003/2004 werden 452 long term business visa verleend.

Frankrijk

EU-burgers kunnen vrijelijk in Frankrijk een bedrijf starten. Aanvragers van buiten de EU moeten een carte d'identité de commercant étranger hebben. Deze worden uitgegeven door het ministerie van binnenlandse zaken.

De criteria om als zelfstandig ondernemer te worden toegelaten betreffen de levensvatbaarheid van de onderneming: kwaliteit van het business plan, beschikbaar kapitaal, financiële informatie van het moeder-bedrijf (als daar sprake van is). Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen hoog gekwalificeerde werkers en anderen. Er is geen puntensysteem.

Statistische gegevens konden door de ambassade niet worden gegeven.

Zuid Afrika

Voorwaarden voor verkrijging van een Business permit zijn de volgende :

- minimale kapitaalinvestering van R2,5 mln (ca €300.000);
- overleggen van een business plan;
- bewijs van "entrepreneurial skills";
- aantonen dat de onderneming zal bijdragen aan spreiding van economische bedrijvigheid in Zuid-Afrika;
- indienstneming van minstens vijf Zuid-Afrikanen;
- (indien relevant) bewijs van exportpotentieel;
- verklaring omtrent het gedrag ("Police Clearance Certificate") afgegeven door het herkomstland (en alle andere landen waarin men vanaf zijn 18e gewoond heeft).

Zuid Afrika had in 2003 10.578 immigranten. Er wordt in de statistieken geen onderscheid gemaakt naar wel/niet zelfstandig ondernemer.